Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY *УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК*

VOL. CIII. No. 182. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 24, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 24-го ВЕРЕСНЯ 1996 р. Ч. 182. РІК CIII.

РОСІЙСЬКІ ГАЗЕТИ ПУБЛІКУЮТЬ НАКЛЕПИ НА Л. КРАВЧУКА

Київ (Р. Р.). — Перший Президент України Леонід Кравчук опинився в центрі величезного скандалу після того, як російська газета „Звєстія" 18-го вересня передрукувала статтю з німецького журналу „Фокус", яка містить звинувачення на адресу колишнього Президента України у здійсненні ним фінансових операцій.

В інтерв'ю журналові „Фокус" директор земельного кримінального відомства Мюнхену Джозеф Гейсдорфер сказав, що „ціла група вищих політиків України підтримувала таємні контакти зі злочинними елементами". Як приклад, журнал „Фокус" наводить факт, який нібито стався під час поїздки Леоніда Кравчука до Ізраїля в грудні 1995 року. Тоді він у власній валізі вивіз 30 млн. дол. Автор публікації в журналі „Фокус" дофантазувався до такої міри, що якогось власника конта в Швайцарії Олександра Кравчука назвав близьким родичем українського Президента. А гроші на той рахунок переказував колишній директор „Бласко" Павло Кудюкін.

На запити журналістів, колишній Президент України Л. Кравчук назвав це „маштабною брехнею", зфабрикованою „спецслужбами", хоча і не міг сказати, якими са-ме. Він розцінив це як „тиск на Україну різними методами" з метою довести світови, що Україна — корумпована держава, якій не варто допомагати. За словами Л. Кравчука, сьогодні здійснюються „удари по державі, по Президентові, по Урядові". Коли всі ці факти звести в один ланцюг, то видно, що це сплановані і скоординовані дії, зазначив Л. Кравчук. Він також повідомив, що має намір отримати від Митного комітету України та амбасади України в Ізраїлі документи, які підтвердять фальсифікацію наведених у статті звинувачень. Ці матеріяли Л. Кравчук передасть у Верховну Раду та представникам преси.

Колишній Президент звернувся до Спілки Адвокатів України з проханням надати йому консультативну допомогу для оформлення і передачі до суду скарги за образу честі і гідности. Оскільки інформація вийшла з німецького журналу, то Л. Кравчукові, мабуть, доведеться звернутися до Міжнародного суду.

В Україні вибирають Конституційний суд

Київ (Р. Р.). — Тут у четвер, 19-го вересня, на сесії Верховної Ради України голова парляменту Олександер Мороз проголосив список шістьох кандидатів на членів Конституційного суду України від парляменту: П. Євграфов, І. Ємець, М. Костицький, А. Мироненко, В. Розенко та С. Яценко.

Як уже інформовано, перед цим два дні парлямент розглядав проєкт закону про Конституційний суд, а в п'ятницю, 20-го вересня, відбувся з'їзд суддів України. Тому Верховна Рада поспішала не лише з ухваленням закону про Конституційний суд, але й з обранням членів Конституційного суду. Закон про Конституційний суд ухвалили в другому читанні, але не всі статті. Тому 27-го вересня відбудеться розгляд його в третьому читанні. Одна із статтей передбачає, що членів Конституційного суду вибирається на дев'ять років.

Під час розгляду кандидатур виникли гострі дискусії. Голова фракції Руху Вячеслав Чорновіл закликав розглянути окремо кожну з кандидатур. Депутати повинні запитати і дізнатися ставлення кожного з них до того факту, що Конституційний суд вибирається уже під майже готовий закон чим порушено, чи принаймні обмежено права самих членів Конституційного суду. Чорновіл запитував, як можна призначати членів Конституційного суду за два дні до ухвалення самого закону про цей суд. Ситуація загострилася тому, що О. Мороз перед наданням слова В. Чорноволові, сам говорив шість хвилин, чим скоротив призначений для виступів час. Чорновіл вимагав повернення відібраних хвилин. Голова парляменту довго опирався і нарешті поставив під голосування питання щодо правомірности вимог самого Чорновола і позбавлення його слова. Однак депутати виявилися на боці Чорновола і йому дозволили виступити.

Почалися обговорення кандидатур, але список суддів так і не ухвалили оскільки в залі не було кворуму.

Операцію Б. Єльцина відкладено

Москва. — Хірург російського президента Бориса Єльцина в неділю, 22-го вересня, заявив, що його пацієнт є поважно хворий, тому його заплянована операція серця прийдеться відкласти на кілька тижнів.

Д-р Ренат Ачкурін, головний хірург, який буде оперувати Б. Єльцина, вже перед тим говорив, що стан російського президента не є задовільним, щоб робити таку поважну операцію. Крім того він уважає, що доконче потрібно деякого часу на те щоб приготовити Б. Єльцина до цієї операції.

Одначе доперва минулої неділі він натякнув на конкретну вимогу кількатижневої підготови, а на питання репортерів, коли ця операція може відбутися — відповів „за півтора або два місяці". Лікарі Б. Єльцина у середу, 25-го вересня, будуть мати зустріч де вирішуватимуть, коли можна робити операцію.

Вияснюючи причини пересунення операції, д-р Р. Акчурін сказав, що серце Б. Єльцина є пошкоджене, а дотеперішні серцеві атаки зробили серце

(Закінчення на стор. 4)

Диктатор Іраку дальше міцнішає

Вашінгтон. — Минулого тижня директор Сі-Ай-Ей заявив перед американськими чиновниками, що іракський вождь Саддам Гуссейн після своєї останньої сутички зі ЗСА став ще більше сміливим, як досі, та все ще є небезпекою для своїх сусідів — Йорданії, Кувайту і Савдійської Арабії.

Звітуючи перед Сенатською комісією для справ розвідки директор Джан Дойч назвав цю ситуацію „дуже поганою" та запевнив, що диктатор Іраку „буде продовжувати провокувати" ЗСА та їхніх союзників.

Такі рішучі твердження одного з найвище поставлених членів Уряду президента Билла Клінтона тільки посилили закиди і критику республіканців щодо політики та намагань Президента прикоротити амбіції С. Гуссейна.

Міжнародні санкції постачання зброї та торгівлі, хоч і є шкідливими для іракського народу, не змогли послабити влади С. Гуссейна в Іраку. Навпаки, його безкарні провокації в сторону Америки здобувають для нього тільки подив серед його прихильників в Іраку та поза його кордонами.

О. Мороз назвав заяву Л. Кучми „недоцільною"

Київ (Р. Р.). — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз прокоментував інтерв'ю Президента Леоніда Кучми телевізійній компанії „Гравіс", зокрема його слова, щодо наміру довести реформи до кінця, які фактично означають його намір кандидувати на другу каденцію.

О. Мороз вважає, що у заяві Президента „немає логіки" і що це „не зовсім доцільно". На думку голови парляменту, така заява за три роки перед виборами — це „скоріше позиція не самого Президента, а людей із його оточення, які готують собі плацдарм на майбутнє".

„Перш, ніж заявити про такі наміри, — сказав О. Мороз, — треба спочатку виконати свої попередні передвиборчі обіцянки".

В. Горбулін виступив у Конґресі ЗСА

Київ (Р. Р.). — Пресова служба Міністерства Закордонних Справ України повідомила, що секретар Ради національної безпеки і оборони України Володимир Горбулін від 16-го вересня перебував у Вашінгтоні з візитою, на запрошення дорадника Президента ЗСА з питань національної безпеки Ентоні Лейка.

У вівторок, 17-го вересня, В. Горбулін виступив у Конґресі ЗСА на прийнятті з нагоди п'ятої річниці незалежности України. Він висловив гордість з приводу того, що Україна, на території якої проживає понад 100 національностей і народностей, зуміла створити за п'ять років закони, які здатні забезпечити повноцінне відродження усіх народів, гарантувати їм загальновизнані права людини та забезпечувати спокій у суспільстві.

Голова Ради національної безпеки і оборони України розповів про програму дальших реформ у політиці й економіці мо-

(Закінчення на стор. 4)

Україна і ЕБРР обговорювали закриття ЧАЕС

Київ. — Україна і Европейський банк реконструкції та розвитку (ЕБРР) закінчили 20-го вересня дводенні переговори, на яких обговорили угоду щодо закриття Чорнобильської АЕС і побудови двох нових ядерних реакторів, повідомило агентство Ройтерс.

Віцепрезидент ЕБРР Рон Фріман сказав репортерам після зустрічі з Президентом і прем'єр-міністром України, що Леонід Кучма звернувся до банку з проханням щодо допомоги у фінансуванні розвитку енергетичного сектора України. Представник ЕБРР також зазначив, що „велика сімка" попросила банк взяти на себе головну відповідальність в цій „дуже, дуже важливій програмі".

Зустріч закінчилася кілька днів після того, як українські урядовці виявили високий рівень невтронної радіяції всередені „саркофагу", споруджениці, побудованому над зруйнованим 10 років тому четвертим реактором ЧАЕС.

Віктор Чебров, голова Державного комітету з атомної енергетики, применшив занепокоєння щодо невтронної радіяції, але повторив, що потрібно побудувати новий „саркофаг", повідомило агентство Інтерфакс Україна.

Україна і ЕБРР випрацьовують угоду щодо фінансування закриття Чорнобильської АЕС, компенсації втраченої електроенергії за допомогою двох нових реакторів на Хмельницькій та Рівненській АЕС і ремонту бетонного „саркофагу".

За словами Р. Фрімана, ЕБРР звернувся до міжнародних експертів з проханням подати свої поради до 29-го листопада цього року. Від цих порад залежатимуть дальші дії банку, сказав він.

Представник ЕБРР не назвав суму фінасової допомоги, однак, відомо, що „велика сімка" погодилася надати Україні біля 3 блн. дол. на закриття ЧАЕС до 2000 року.

Речник П. Лазаренка процитував слова свого начальника, який сказав, що два нові реактори повинні працювати вже до кінця 1997 року. Це викликано необхідністю збереження енергетичного сектора, оскільки до листопада цього року перестане працювати перший реактор ЧАЕС. Крім того, Україна плянує закрити 103 дефіцитні шахти.

П. Лазаренко сказав Р. Фріманові, що Уряд га-

(Закінчення на стор. 4)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ХОЧУТЬ ПОВЕРНЕННЯ ВАЛЮТИ В УКРАЇНУ

ОДЕСА. — Одеське обласне управління Служби Безпеки України виявило порушення українського законодавства 23-ма фірмами. Сьогодні на міжурядовому рівні узгоджується питання про повернення в Україну 50 млн. дол. Припинено кілька випадків незаконного вивезення сировини та намагання отримати пільгові кредити на суму 200 блн. крб.

ГОЛОВА СПІЛКИ ЖУРНАЛІСТІВ НІМЕЧЧИНИ В КИЄВІ

КИЇВ. — Тут перед студентами Інституту журналістики при Київському Університеті ім. Т. Шевченка з лекцією „Свобода преси" виступив голова Спілки журналістів Німеччини професор Герман Майн. Він зазначив, що у Німеччині свободу як журналіста, так і споживача інформації закріплено законодавчо. Засоби масової інформації поділені на приватні, що фінансуються майже виключно рекламою, та громадсько-правне телебачення і радіомовлення, що існують за рахунок податків споживачів і реклами. Та оскільки засоби масової інформації переважно живить реклама, то бизнесові групи чинять на них тиск. Тому Спілка журналістів Німеччини основним завданням ставить захист інтересів журналістів. Майн вірить, що національна преса має захищати національну культуру, хоча більшість німецьких засобів масової інформації перебувають під впливом чужоземного капіталу та його інтересів.

ГОТУЮТЬ ЗАКОН ПРО СТОЛИЦЮ УКРАЇНИ

КИЇВ. — Тут за розпорядженням міністра юстиції України Сергія Головатого підготовано і передано на розгляд робочої групи віцім варіянтів проєкту закону України про столицю України. Проєкт цього закону має бути поданий на розгляд Кабінету Міністрів до 30-го вересня. Концепцією закону передбачається, що Київ керуватиметься загальноукраїнським законодавством. Фінансування також буде з державного бюджету через бюджет міста.

УКРАЇНА ВІДКРИВАЄ СВОЇ ПРЕДСТАВНИЦТВА

КИЇВ. — Верховна Рада України схвалила рішення відкрити дипломатичні і консульські представництва у Перу, Колюмбії, Уругваї, Венесуелі та Болівії. Заходи про це вніс Президент України Леонід Кучма, який вважає, що ці країни можуть бути важливими політичними та економічними партнерами України. Заступник міністра закордонних справ Володимир Хандогій зазначив, що Перу прагне отримувати з України продукцію машинобудування, військову техніку, мінеральні речовини, літаки для цивільної авіяції; Колюмбія готова закупити енергетичне обладнання; Болівія зацікавлена в машинобудівній продукції та фахівцях геології; Уругвай — у сільськогосподарській продукції та морському торговельному транспорті; Венесуеля — в широкому експорті з України. Пе-редбачається, що один дипломат працюватиме одночасно в двох або більше країнах.

ПІДПИСАНО ДВА ДОКУМЕНТИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ

КИЇВ. — Минулого тижня голова Національного агентства України з реконструкції та розвитку Роман Шпек і комишенер з питань зовнішньої політики Европейського союзу Ганс ван ден Брук підписали два документи щодо економічної допомоги Україні. Індикативна програма на 1996-99 роки отримає від Европейського союзу близько 7000 млн. дол. В рамках програми TACIS до кінця 1996 року буде надано37.5 млн. екю, які підуть на підтримку енергетичного сектора України. Зокрема, 22.5 млн. екю — на закупівлю устаткування для закриття 1-3 бльоків Чорнобильської АЕС, 9 млн. екю — для завершення спорудження бльоків з реакторами типу ВВЕР на Рівненській та Хмельницькій АЕС, 6 млн. екю — на ядерні проєкти.

ВИБОРЧА КАМПАНІЯ РУХУ РОЗПОЧНЕТЬСЯ В ГРУДНІ

КИЇВ. — Виступаючи на засіданні Центрального проводу Народного Руху України, голова Вячеслав Чорновіл підкреслив певні успіхи партії протягом останнього місяця: представники НР призначені губернаторами в Тернопільській та Чернівецькій областях, до 31 депутата (з 28) зросла чисельність фракції Руху в парляменті. Центральний провід призначив 14-15-го грудня Першу партійну конференцію Народного Руху. Нею розпочнеться15-місячна підготова до виборів депутатів Верховної Ради і місцевих органів влади.В. Чорновіл засудив наміри певних політичних кіл дескридитувати прем'єр-міністра Павла Лазаренка. З доповіддю про стан освіти в Україні виступив на конференції Юрій Ключковський, начальник управління Львівської обласної державної адміністрації. В ухвалі проводу підкреслюється загрозливий стан фінансування освіти, масові порушення мовного закону та відсутність патріотичного виховання у багатьох школах.

ТУРКМЕНСЬКІ ТА УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКОВИКИ ОБГОВОРЮВАЛИ СПІВПРАЦЮ

КИЇВ. — Під час своєї візити 19-го-22-го вересня в Україну делеґація міністерства оборони Туркменістану обговорювала з українськими колегами військову співпрацю, зокрема в галузі освіти, повідомила УНІАР. Перший заступник міністра оборони Туркменістану генерал-полковник Аннамурат Салтанов зустрівся з міністром оборони України генерал-лейтенантом Олександром Кузьмуком і його першим заступником, начальником Генерального штабу Олександром Затинайком. Відбулися також зустрічі з іншими представниками українського командування. Туркменська делеґація відвідала Академію Збройних Сил та Інститут Військово-Повітряних Сил України.

ГОЛОДУЮТЬ МИКОЛАЇВСЬКІ МЕДИКИ

МИКОЛАЇВ. — Біля Міської Ради почали голодування співробітники Миколаївської інфекційної міської лікарні, домагаючись негайної виплати заборгованих ще з травня платень, повідомила 21-го вересня УНІАР. Посадник міста Олександер Бердніков, покликавшись на відсутність фондів в бюджеті, сказав, що найближчим часом борг не буде погашено. Голодуючі заявили, що не припинять страйк аж поки не досягнуть свого. Солідарність з ними висловили працівники всіх медичних закладів Миколаєва. Як відомо, Уряд заборгував понад 1.4 блн. дол. державним працівникам, а також студентам і пенсіонерам. Прем'єр-міністер Павло Лазаренко обіцяв, що цей борг буде частинно погашено у серпні-вересні.

ОТРУЇЛИСЯ ГРИБАМИ

КИЇВ. — Минулого тижня в Україні в наслідок отруєння неїстівними грибами померло 44 особи, в тому числі 22 дитини, поінформувала 21-го вересня УНІАР, покликаючись на Міністерство Охорони Здоров'я України. Згідно з повідомленням, причиною отруєння є споживання блідої поганки, яку помилково приймають за печерицю. Понад 500 осіб, з них понад 100 дітей, зазнали несмертельного отруєння. 100 осіб отруїлося в Криму, вісім — в Кіровоградській області, 30 — в Луганській, п'ять — в Тернопільській, 25 — в Херсонській. Українські громадяни вдаються до збирання грибів у зв'язку з високими цінами на харчі.

СКУ вшанував Президента України

Київ (СКУ). — Президія Секретаріяту СКУ відзначила Леоніда Кучму, Президента України, найвищим відзначенням СКУ, орденом св. Володимира Великого. Урочисте вручення медалі та відповідної грамоти відбулося 22-го серпня ц. р. в сальоні прийнять у бюрі Президента.

Учасники вручення медалі були д-р Дмтро Ціпивник, Президент СКУ, Оксана Соколик, голова СФУЖО, та заступник президента СКУ Ярослав Соколик, генеральний секретар СКУ, та д-р Аскольд Лозинський і д-р Богдан Шебунчак, члени Президії СКУ. Високе відзначення Леонід Кучма одержав за „невтомну діяльність у державному будівництві та успішне завершення конституційного процесу прийняттям Конституції України".

Президент сердечно подякував делеґації СКУ за почесть, як і теж за поміч діяспори у закріпленні державности. Запевнив, що при спільному зисиллі Україна напевно займе провідне місце у світовій спільноті. Оксана Соколик передала вітання Президентові від зорганізованого жіноцтва діяспори та річник журналу „Українка в світі", а дружині Президента передала відзнаку св. княгині Ольги. На зустрічі були присутні: Дмитро Табачник, голова адміністрації президента, та М. Чернявський, керівник протоколу.

Представники СКУ зустрілися з міністром В. Євтухом

Київ (СКУ). — Тут 23-го серпня ц. р. відбулася зустріч членів Президії СКУ в складі д-ра Дмитра Ціпивника, президента, Оксани Соколик, голови СФУЖО і Ярослава Соколика, генерального секретаря, з міністром Уряду України у справах національностей та міграції Володимиром Євтухом.

В дружній діловій розмові порушено ряд питань у справі співпраці міністерства з Президією Секретаріяту СКУ. Багато уваги присвячено державній програмі „Українська діяспора на період до 2000 року" та її практичне переведення в життя.

Міністер В. Євтух цікавився працею Світового Конгресу Українців, як і теж життям наших зорганізованих громад. Порушено потреби організаційної та матеріяльної помочі українським громадам східної діяспори, які бажають відродити та закріпити свою національну ідентичність.

Міністер подякував за відвідини. Він уважає, що особисті зустрічі багато поможуть у спільній праці.

В АМЕРИЦІ

У ВАШІНҐТОНІ МИНУЛОГО четверга, 19-го вересня, керівництво Палати Репрезентантів і Сенату повідомили, що узгіднили два важливі питання щодо пропозицій охорони здоров'я, котрі зобов'язуватимуть забезпеченеві компанії пропонувати своїм клієнтам гідні покриття психічних і фізичних захворювань та 48-годинні гарантії перебування в лікарні для жінок після пологів. Президент Билл Клінтон є великим прихильником обидвох пропозицій, тому немає сумніву, що вони стануть законом. Ці зміни мали б увійти в життя в січні 1998 року.

У СВІТІ

Д-Р МАЙКЛ ДЕБЕЙКІ, відомий американський спеціяліст від недуг серця, дістав запрошення поїхати в найближчому часі до Москви, щоб там обговорити з російськими лікарями близьку вже операцію серця Бориса Єльцина та особисто обстежити пацієнта. Американський спеціяліст, хоча має вже 88 років, далі практикує та оперує двічі на тиждень. Він сподієтся бути присутнім при операції Б. Єльцина. У підготові до операції Б. Єльцин підписав в дні 19-го постанову, що на час його недуги Віктор Черномирдін буде виконувати всі обов'язки президента і буде мати під контролею нуклеарну зброю.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Розхитуються фортеці комунізму

В Україні, як і в інших державах, що звільнилися від ярма російської імперії, комуністи обстоювали ідеали марксизму-ленінізму до того часу, коли їхній власний достаток, праведним чи неправедним шляхом, зріс до таких розмірів, які та ідеологія не дозволяє.

Добробут і закони ринку виявилися могутнішими — вони цілком змінили ідеологічну орієнтацію недавніх правовірних марксистів, що стали капіталістами. Щоправда, частинно, напевно через залишки комуністичної ментальности, а можливо, через незвичайний спосіб збагачення, імена новітніх багатіїв дуже засекречені, чого не буває в країнах Заходу. Проте все таємне колись стає явним, як стала явною зміна ментальности недавніх комуністів і впевнений реванш капіталізму на теренах колишньої комуністичної імперії.

Сьогодні в деяких країнах все ще тримаються при владі комуністи, але й там їхні опори повільно розхитуються. Китай поволі впускає західній капітал в економіку своєї країни і знаходить шляхи виходу на світовий ринок. Водночас комуністична верхівка жорстоко припиняє усі спроби вільнодумства і в такий спосіб намагається уникнути хаосу у своїй так перенаселеній державі.

Міцно тримається сьогодні й комуністичний режим на Кубі. Їхній вождь Фідель Кастро довго не допускав контактів свого народу з капіталістичними країнами. Та після розвалу СССР припинилися щедрі валютні подарунки, які надходили з Москви. Куба залишилася на самоті в оточенні процвітаючого капіталізму. На „острові свободи" з'явилася карткова система для забезпечення дефіцитовими товарами. Як і всюди, комуністичний режим наплодив там багато безбожників, ледарів і злочинців. Отож коли люди почали втікати до ЗСА та інших країн, Фідель Кастро наказав випустити з тюрем злочинців і дати їм змогу втекти. Вождь надіявся, що вони допоможуть підірвати ненависну капіталістичну систему. Отож, серед тисяч чесного працьовитого люду, до ЗСА прибувало безліч злодіїв та бандитів, які і тут невдовзі потрапляли до в'язниць. Та капіталізм від цього не захитався. Населення Куби і далі залишає острів, віддаючи свою долю на розсуд океанської стихії. Адже вони вміють аналізувати ситуацію і думати про майбутнє, їх не можуть засліпити фальшиві комуністичні гасла. Не змогли красномовні фрази приховати і того, що єдине джерело прибутку на Кубі — цукрова тростина — минулого року дала найнижчий урожай за останні 50 років. Для „острова свободи" це серйозна проблема.

Комуністична влада, очолювана Фіделем Кастро, почала шукати рятунку. І саме в цей момент західні підприємці почали спокушати її інвестиціями. Вобору не було: кубинська влада ухвалила закон про інвестиції, дозволила чужинцям купівлю-продаж нерухомости. На острові повідкривалися закордонні фірми, закордонні компанії збудували готелі, крамниці, автомобільні станції тощо. Водночас влада намагається обмежувати поширення літератури, яка могла б підірвати ідеологію марксизму-ленінізму. Але чи довго це триватиме?

Досвід недавнього СССР підказує, що шляхів є два: експропріяція з припиненням реформ, або — відмова від „комуністичного щастя". Невизначність довго тривати не може. В рядах Комуністичної партії Куби намітилися деякі розбіжності. Одні вважають, що реформи треба поволі просувати і водночас зміцнювати режим, за прикладом Китаю, інші вимагають негайно покінчити з ринком, оскільки саме тепер, на їхню думку, Куба „вступила у вирішальну фазу боротьби соціялізму проти капіталізму". Вони закликають не поступатися натискові чужих ідей і сил, які намагаються змусити їх „відмовитися від ідеалів соціялізму і адаптуватися до капіталізму".

Партійним функціонерам наказано бути пильними, не допускати проявів корупції, хоча все суспільство знає, що вона пишно процвітає в комуністичних верхах. Отож, що більше таких закликів та залякування капіталізмом, то більше люди розуміють, що це лише словесне прикриття того факту, що влада усвідомлює необхідність змін і неминучість капітуляції марксистсько-ленінської ідеології.

Лідери Куби сьогодні дбають про найголовніше: утриматися при владі. Неважко передбачити, що й на Кубі події розвиватимуться за українським сценарієм. Згорнути реформи вони не зможуть, бо розуміють, що цей шлях не врятує. Отже, залишається „перефарбуватися" і побігти попереду паровоза. І цих подій уже чекати недовго. Так на очах всього світу захиталися підвалини ще однієї комуністичної фортеці.

Петро Грицак

ГОТУЙМО СЕБЕ ДО XXI СТОЛІТТЯ

Недавно вийшла книжка відомого політичного науковця Пола Кеннеді під подібним заголовком ("Prepering for the Twenty-First Century", Random House, New York, 1993). Бо це є факт: зближається нове століття, й тому багато дослідників саме тепер займається докладнішою аналізою очікуваних соціяльних і політичних перемін: значного збільшення населення (популяційної експльозії), переходу до післяіндустріяльної доби, поєднаної з автоматизацією, широким ужитком комп'ютерів та ґльобальною економікою. Як це все відноситься до України, з її господаркою, базованою у великій мірі на перестарілій важкій індустрії, зі слабо зреформованим сільським господарством?

П. Кеннеді каже, що всі більші суспільно-політичні зміни були спричинені скупченнями мас незадоволених людей у критичних місцях: наприклад, французька революція стала тільки тому можлива, що під кінець XVIII сторіччя 100,000 волоцюг і жебраків вешталося вулицями Парижу та в його околицях. У подібних обставинах 75 років тому прийшов до влади Муссоліні, спираючися на маси „ляцаронів". В російській же імперії, у 1917 році, маси здеклясованих елементів, які одержали від хаотично демобілізованої армії зброю, зуміли врешті-решт здобути владу в ім'я марксизму-ленінізму, після кривавої громадянської війни.

Але як, властиво, могло це статися в країні, де понад 80 відсотків населення жило в селах, індустрія існувала тільки в зародках, а анальфабетизм був ще дуже поширеним? Нібито цілком неймовірна для соціялістичної революції комбінація. Це сталося, одначе, в наслідок програної війни, загального незадоволення царською владою, та при активному сприянні чужинців-військовополонених (китайців, латишів, мадярів). Децидуючим фактом були, мабуть таки, маси вище згаданих „бродяг".

Як кандидат на президента, Ґеннадій Зюґанов у своїй передвиборчій кампанії любив підкреслювати, що політична й соціяльна ситуація в Росії формувалася під сильним впливом географії та клімату. Можливо, в цей спосіб він хотів виправдати всім відомі варварські познаки державотворення у СССР. Тут також не можна оминути надмірно велике число енерґійних волоцюг-бродяг, які завжди були видні в Росії, живучи із мисливства, риболовства, принагідних робіт, як також із жебранини та всякого шахрайства. Побут тих людей є широко представлений у російській літературі (подібно до пригод ковбоїв у літературі американській) такими популярними авторами як Арцибашев чи М. Ґоркій (який навіть сам колись був бродягою). Відомий конфідант-дорадник останнього царя, Распутін, також походив із бродяг. Тому Зюґанов міг уважати, що через некорисне географічне положення та неприязний клімат, у більш віддалених реґіонах імперії, перехід до заавансованої в північно-східній Европі цивілізації був сильно припізнений навіть не з вини росіян, і властиво, ніколи вповні не скінчився! Через те поважне число мешканців російської території залишилося анахронічний на стадії суспільного розвитку, тобто на стадії „мисливців-збирачів". Вони собою представляли маси людей, вийнятково податних до демогогії й аґітації, які, часто не маючи сталого місця замешкання, поповнювали ряди бродяг, що потім, у 1917 році, масово „большевизувалися".

В той спосіб елементи із витискуваної царатом економіки й культури мисливців-збирачів, із своєї черги, творили основні кадри для Червоної армії та теперішньої номенклятури, після роззброєння царської армії та знищення старої бюрократії. Вони, розаґітовані радикальними соціял-демократами і комуністами, були готові на будь-яку жорстокість в ім'я „світлої будуччини людства", „влади рад", „світового союзу соціялістичних республік" під проводом Росії — на підставі теорій марксизму-ленінізму. Це мимо того, що сам Маркс дуже виразно сказав, що його система політично-економічного розвитку (яку він назвав „науковим соціялізмом", у противенстві до соціялізму „утопійного"), може прийнятися тільки в найбільш розвинених економічно, повністю індустріялізованих державах. Тому він мав був сказати, що він сам не є „марксистом" передусім уважаючи себе науковцем, не політиком. Як каже також П. Кеннеді

(Закінчення на стор. 4)

Анатолій Дорошенко, Київ

СТРАТЕГІЯ ВИЧІКУВАННЯ

Характерною рисою, що визначає становище України у реґіоні Південно-Східньої Европи, є відсутність базової українсько-російської політичної угоди. Болгарія, що історично та економічно є більш зорієнтованою на співробітництво із Російською Федерацією, розглядає Україну як пріоритетного партнера другого порядку. Те ж можна сказати й про офіційний Київ: чітко орієнтуючись у зреформованих европейських зонах впливу, українська сторона не форсує процеси зближення із Софією. При такому сценарії пошук спільника і повноправного партнера у реґіоні Південно-Східньої Европи набуває для України особливої ваги.

„Охолодження" українсько-румунських відносин не було спричинене наявністю серйозних економічних або політичних суперечностей. Наріжним каменем дискусій стала територіяльна проблема та формальні зауваження до проєкту двосторонньої угоди. Унікальність становища полягає у тому, що об'єктивно Україна стала заручницею зовнішньої політики СССР, що базувалась на принципі територіяльної експансії. У той же час навіть фор-мально Україна не є правонаступницею колишньої совєтської імперії.

Українську стратегію відносин з Румунією деякі аналітики справедливо назвали „стратегією вичікування". За 5 років існування незалежної України сусідня держава пройшла складним шляхом трансформації від суспільства, яке потерпало від економічної та політичної криз, до країни, що активно торує дорогу в Европу. Для того, аби збагнути усю складність майбутніх відносин із Румунією, слід згадати про те, що сучасне щорічне зростання ВНП цієї країни сягає позначки 3-4 відсотків, відбувається структурна перебудова румунської економічної системи за рахунок залучення іноземних інвестицій (згідно з показниками 1995 року, найбільшими інвесторами румунської економіки стали Німеччина, Італія, Південна Корея, при цьому Росія за рівнем взаємного товарообігу відсунута на 6 місце, а Україна — ще далі), тобто на відміну від України Румунія перебуває сьогодні „на підйомі". З іншого боку відбувається природна стабілізація внутрішньополітичної системи Румунії. Так, уже вдруге контрольний пакет акцій у структурах влади провінцій отримала правляча Партія соціяльної демократії Румунії (уламок Фронту національного порятунку). Цікаво, що за своєю програмою ПСДР — скоріше партія правого кшталту, але за рахунок членства у ній цілої низки діячів, насамперед Йони Ілієску, партія стоїть у центрі політичного спектру країни. На останніх льокальних виборах ПСДР отримала 32 відсотки голосів виборців, у той час як націоналістичні та національні політичні угрупування задовольнилися у середньому 5-6 відсотками.

Аналіза динаміки розвитку сучасних політичних процесів у Румунії дозволяє зробити такі висновки: поперше, до обрання нового президента Румунії у вересні-жовтні цього року не треба очікувати різних політичних коливань у сфері українсько-румунських відносин; подруге, політична кон'юнктура офіційного Букарешту змусить правлячу Партію соціяльної демократії Румунії на чолі з Йоном Ілієску з тактичною метою зміститися „вправо", вірогідно посиливши при цьому, при необхідності, антиукраїнську пропаґанду; потретє, знову почнеться активне розігрування „молдовської карти" через те, що сама Молдова стоїть перед президентськими виборами, на яких реальні шанси на перемогу має Петро Лучинський — людина, що уособлює курс на зближення з Україною та Росією. Розуміння цієї загрози у Букарешті надає шанс знову поставити на порядок денний питання про майбутнє Придністров'я, і у цьому контексті позиція України для Румунії і Молдови буде вирішальною. Для Румунії стає очевидною необхідність підписання двостороннього договору з Україною як умови вступу до НАТО. Напевно згаданий момент наступить після обрання нового глави румунської держави, який, отримавши мандат, буде мати можливість підписати угоди з найменшими політичними втратами для себе — у запасі у нього будуть цілих 4 роки, за цей час інші проблеми та рішення заслонять собою в очах румунських виборців український договір.

Іван Франко

Народна пісня

Глянь на криницю тиху, що із стін могили
Серед степу сльозою тихою журчить:
В ній, мов в свічаді, личко місяця блищить,
І промінь сонця миєсь в її срібній хвили.

На дні її щось б'ється, мов таємні жили...
Той рух живий ніколи не бажа спочить,
Вода її пречиста тисячі живить
Дітей весни, що густо вкруг її обсіли.

Криниця та з живою, чистою водою —
То творчий дух народа, а хоч в сум повитий,
Співа до серця серцем, мовою живою.

Як початок криниці нам на все закритий,
Так пісня та з джерел таємих ллєсь сльозою,
Щоб серце наше чистим жаром запалити.

Василь Ящун

Незламний Каменяр

(У 140-ліття народження Івана Франка)

Коли німотний сум ходив
По селах галицьких убогих,
В голодні повз хати і клуні,
Жахався взимку босоногих, —
Явивсь незламний Каменяр.

Він чистив шях, зарослий скрізь
Цісарсько-царськими терна́ми;
Лупав скалу страждань гелотських
Під гнітом сипану руками
Людей обкрадених, німих.

Трудивсь, щоб знищить світ ганьби́,
Пихаті душі загнуздати,
Відкрити ум і дух безсильних,
Щоб світло впало в їх пенати,
Щоб смуток, голод, холод щез.

Мечем сатири й гніву сік
Цісарсько-царських бюрократів
Та їх підніжків-патріотів,
Що хтіли б Україні дати
Свою лю́бов як сала шмат.

Не Дон Жуан герой його
Людей, обмотаних злиденням;
І не герой він віх майбуття
У сяйві світлого знамення
Для українських сіл і міст.

Орач із плугом у руках,
Коваль із молотом в долоні,
Учений з прапором науки...
Його герой — хто труд вагомий
Добру народному дає.

Боровся він за волю й честь
Свойого рідного народу,
Здіймав з його очей полуду,
Насильно сіяну рапсодом
Чужих міражів і пихи.

* * *

В складі розкутій — ряд щілин, —
Направа в труді каменярськім.
Мостім щілини в цій скалі
Єднальним духом месіянським
В сім'ї народів вільних хат
І вільних піль!

Ольга Мак

КАТЕДРА УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ, ЧИ КАФЕДРА МАЛОРОСІЯНСТВА?

VI

Отже, протягом років шляхом насильства „усталялося" певні правописні й ортоепічні закони, до яких люди хоч-не-хоч уже звикли, тому „не треба примушувати їх переучуватись".

Другий пункт є типовим клясовим підходом до мовної проблеми: нема нації, нема говірок, нема полтавчан, гуцулів, поліщуків, лемків, слобожан і т. д. — є лишень якісь безобличні „широкі маси" (вже очищені від ворогів народу), до вимови яких „треба зберегти засади правопису".

До четвертого пункту коментарі зайві. Хотілося б лишень висловити жаль, що, не знаючи ані башкірської, ані бурятської, ані тунґузької, ані яких десятка інших урало-алтайських і тюрко-татарських „братніх мов", не можемо зміркувати, наскільки були б успішними старання Державної комісії впровадити скрізь однакові правила пунктуації чи написання слів з великої або з малої літери. Але знаємо напевно, що втнути таку штуку з европейськими мовами було б таки досить важко. Напевно тому, що ті народи не входили до складу СССР ані до теперішнього СНД...

Цей самий правопис було перевидано ще раз в 1960 році й у передмові до нього похвалено попереднє видання з таким „але": „Однак від часу попереднього видання 'Українського правопису' у ряді правописних моментів, спільних для української й російської мов, виникла певна неузгодженість, яку тепер, після опублікування 'Правил русской орфографии и пунктуации', можна усунути. Також виявилось, що окремі правила 'Українського правопису' потребують уточнення та удосконалення".

Кожному, хто вміє читати, зайвим буде пояснювати, що справжньою метою цієї кловнади був зовсім не правопис, а передмови до нього, в яких виразно повторювалося українцям, якою саме їхня українська мова має бути. Народ, не маючи змоги протестувати, мовчки терпів і в наступних поколіннях звикав.

Увесь народ? Ні. Завжди і скрізь, навіть серед найбільше поневолених і серед найбільше упосліджених, неодмінно знаходяться вийнятки з власними поглядами і непідкореною думкою. До таких найбільше яскравих прикладів можна зарахувати вдумливого психолога нашої доби Євгена Сверстюка, який на „сорочці" своєї збірки „Блудні сини України" написав таке: „Це перша (коли не рахувати передруків) у сучасній Україні книжка, яка засвідчує повернення до давнього „харківського" правопису, вживаного лишень в закордонних виданнях. Автор виходить з переконання, по повернення до нормальних понять і до української традиції диктує нам також і повернення до українського правопису ще до його спотворень, продиктованих політичною коньюнктурою однобічного 'зближення братніх мов'. Хай цей перший крок прихильний читач прийме без зайвої полеміки, навіть коли він не скрізь певний. Але хтось же повинен зробити перший крок".

Книжку видано в 1993 році, себто, в [illegible] самому, коли виходив, а чи й вийшов, новий правопис і коли в згаданому на самому початку торонтонському українському тижневику друкувалася у відділі листування відповідь редакції невдоволеному правописом читачеві. Вернемося ще раз до неї, бо вона вже кілька разів набувала актуальности сьогодення. Закінчуємо цитування: „Тож наберімся терпіння (треба б у даному випадку „терпеливости" — О. М.) і почекаємо пояснення ситуації в самій Україні, де Українська Академія Наук і її Інститут мовознавства розробляють єдину сучасну граматику української мови. А поки (мабуть, краще „покищо" — О.М.) не зайве прислухатися до київського професора Ірини Коропенко, яка веде нашу рубрику 'Мова калинова', перебуваючи у Канаді на запрошення університету Торонто". Остання порада випала вкрай нещасливо, в чому незабаром переконалася й сама редакція „України і Світу".

Звичайно, було б дуже наївно сподіватися, що найновіший український правопис воскресить у всій величі й славі потоптаний Харківський ще й з необхідними доповненнями і поправками. Знаємо матеріяльно-побутові обставини, знаємо політичну ситуацію — нічого не сприяє радикальним змінам у такій драстичній справі. Але все ж... Але все ж, для чого було висувати на почесне місце неоправданий алфавіт, поруч уживаючи зовсім українське „абетка"? Слово має три корені походження з перших двох літер: від грецького — альфабета (часом казали альфа-віта) — альфабет, церковнослов'янського аз-буки — азбука, і від нашого — а-бе — абетка. То чому алфавіт з твердим „л", коли навіть у словниках підбольшевицького видання назва цієї літери пишеться м'яко: альфа? Чому? Та тому, що по-російському пишеться алфавіт — ось і все! А як же з нашим власним мовним фондом?

(Продовження буде)

Парафія св. Миколая вшанувала свого настоятеля о. С. Біляка

Парафія Святого Миколая в Купер Ситі, Східна Фльорида, відзначила 17-го серпня 79-річчя з дня народження невтомного трудівника для Української Православної Церкви, сущої в Україні і діяспорі, свого настоятеля, Протопресвітера отця Степана Біляка. Голова уряду парафії інж. Леонід Гусак в привітанні зазначив, що крім його великих заслуг у розбудові і побудові парафії, йому належиться признання за заслуги для всієї української справи у світі. У довшому привітанні отця Біляка парафіянин громади та відомий громадський діяч д-р Михайло Воскобійник наголосив його заслуги, зокрема, на його своєчасну підтримку для Української Православної Церкви Київського Патріярхату в Україні під проводом досвідченого і заслуженого Святішого Патріярха Філарета. Така постава вірних нашої Православної Церкви в Америці стосовно Патріярха Філарета має винятково важливе значення. Важливість її в тому, що хочемо, щоб Україна для завершення своєї державної незалежности мала свого власного єдиного національного Патріярха, свого власного батька, зверхника народу, що доповнював би єдність між Церквою і державністю незалежної України. Це було б джерелом упорядкованої, сильної і багатої України. Це — ключ для єдности української діяспори з Україною. Ключ для підтримки національного Президента, національного Уряду і парляменту.

На світлині: о. Степан Біляк

Уже найвищий час, щоб діяспорна УкраїнаЗСА і Канади дивилися до Києва, до свого Патріярха, як до одинокого найвищого авторитету українського церковного проводу і життя держави. До цього кличе у своїх статтях отець Степан Біляк. Це знаменито, що наш отець Степан має, на щастя дар володіти красномовним пером публіциста-журналіста. В своїх декількох статтях на сторінках газет „Українські Вісті" і „Свобода" він не раз закликав всюди сущих у світі українців давати свою моральну підтримку Патріярхові Філарету для обстоювання незалежности української автокефальности від Московського Патріярхату.

Викликає почуття обурення поведінка тих церковних достойників і свавільна підтримка їх зі сторони деякої частини громадянства, що зводиться до множення додаткових „патріярхів", нібито якихось кращих, ніж Патріярх Київський.

Великим зміцненням авторитету Київського Патріярхату було б його визнання Православною Церквою ЗСА і Канади. До цього треба прагнути для добра перемоги Києва над „ворохобниками". Ось чому всім українським Церквам належиться бути підпорою для свого одного національного Патріярхату і своєї об'єднаної національної Церкви, для найвищих державних інтересів України.

Особливо важливою заслугою отця Степана Біляка було і є його стале визнання ідеї автокефальности (тобто незалежности) Української Православної Церкви, базованої на рішеннях Всеукраїнського Православного Собору 1921 року. В наші дні це тісно в'яжеться із відзначенням 75-их роковин цього Собору.

На щастя, не минуло й повних десяти років існування цієї національної Церкви, коли комуністичний режим почав розправлятися з нею масовими репресіями, розстрілами священиків, церковних організаторів і активних мирян. Жертвами репресій став і Митрополит Липківський, і всі без винятку вищі ієрархи та духовенство.

На щастя, сучасні лідери теперішньої Автокефальної Церкви на чолі із святішим Патріярхом Філаретом вшановують пам'ять цієї Церкви-мучениці відзначенням 75-річча створення цієї незалежної Церкви і 60-річчям її змасакрування зі сторони ГПУ-НКВД у тісній співпраці з тодішньою Комуністичною партією.

Вшануймо вічною славою будівників-страдників Української Автокефальної Православної Церкви 1921 року і вшануємо вічною пам'яттю борців, що заплатили своїм життям за будування основ національної Церкви як надійних фундаментів для незалежности України.

Михайло Воскобійник

АРХИЄПИСКОП М. МАРУСИН — ПОЧЕСНИЙ ДОКТОР УВУ

Мюнхен (УВУ). — Тут у неділю, 28-го липня ц. р., відбулися урочисті вшанування Архиєпископа Української Греко-Католицької Церкви і секретаря Священної Конгрегації для Східних Церков Мирослава Степана Марусина з Риму. Вранці у катедральному храмі Покрови Пресвятої Богородиці та Апостола св. Андрія Первозванного при численній участі мюнхенської української громади, професорів та студентів УВУ, які відбувають черговий літній семестр, відбулася Архиєрейська Служба Божа з участю Архиєпископа Мирослава Марусина. У своїй проповіді Владика говорив про українських святих, серед яких визначне місце посідає св. Володимир, який запровадив християнство в Україні.

Архиєпископ М. Марусин отримує диплом від ректора УВУ д-ра М. Лабуньки.

У післяобідню пору в головний викладовій залі Українського Вільного Університету відбувся урочистий акт промоції почесного доктора УВУ (Doctor honoris causa) Архиєпископа Мирослава Марусина. Рівно о 4-ій годині по полудні при повному зібранні Професорської Колегії, студентів, духовенства, представників мюнхенської української громади розпочалася промоція. Присутні спочатку уважно вислухали "Laudatio" декана філософічного факультету проф. д-ра Ярослава Розумного. Вшанування Владики найвищою університетською почестю, — підкреслювалося у ньому, — це вислів вдячности за широку громадсько-культурну та наукову діяльність, за моральне й матеріяльне сприяння університетові протягом довгих років і особливо тепер зі свого високого становища секретаря Східньої Конгрегації. Владика Мирослав, як і його великі попередники — Митрополит Андрей Шептицький, Архиєпископ Іван Бучко, Патріярх Кардинал Йосиф Сліпий, належить до тих, кому просвічувала візія добра і самореалізації свого народу — почуття, що не знає ні територіяльних, ні конфесійних кордонів. Відзначено віхи біографії та наукової діяльности Архиєпископа Мирослава Степана Марусина. Від 1951 року, коли він закінчив Папський Східній Інститут, осягнувши науковий ступінь доктора богословія, почав науково працювати і є автором ряду праць історичного і богословського змісту. Особливо важливою вважається його праця „Божественна Літургія". До речі, не так давно Владика Мирослав Марусин був відзначений і почесним докторатом Віденського університету.

Ректор УВУ проф. д-р Мирослав Лабунька завершив акт промоції прочитанням диплому латинською мовою. Він назвав цю подію визначальною в 75-річній історії УВУ. З рук ректора Архиєпископ Мирослав Марусин одержав диплом почесного доктора УВУ.

Владика Мирослав Марусин звернувся до ректора, сенату, всіх присутніх у залі зі словами вдячности. Він дав високу оцінку праці УВУ, підкресливши, що справою чести всіх добрих людей в діяспорі і в Україні є допомога УВУ в його науковій і педагогічній діяльності. УВУ мусить працювати далі, підтримувати кращі традиції попередників. Він назвав низку імен видатних українських вчених, які були тісно пов'язані з Українським Вільним Університетом, як його професори чи алюмни. Присутні у залі урочисто відспівали академічний гимн „Gaudeamus igitur". З нагоди промоції почесного доктора УВУ, Архиєпископа Мирослава Марусина того ж дня відбулася святкова вечеря, під час якої зі словами привіту виступили ректор УВУ професор Мирослав Лабунька, о. проф. д-р Лотар Вальдмюллер, керівник реферату світових завдань Церкви Архидієцезії Мюнхен-Фрайзінг, голова Центрального Представництва українців у Німеччині мгр Ірина Спєх, Генеральний консул України в Мюнхені проф. д-р Григорій Хоружий, Мати Генеральна Згромадження Сестер Служебниць, що приїхала на це торжество з Риму.

Всім їм щиро подякував Владика Мирослав Марусин, назвавши день 28-го липня 1996 року одним з найпам'ятніших у його житті.

Під кінець цієї урочистої зустрічі Владика Марусин вручив пропам'ятні медалі Папи Івана Павла II членам сенату УВУ — срібні (випущені з нагоди 17-ої річниці понтифікату) для ректора М. Лабуньки та проректора З. Соколюка і бронзові (з нагоди 15-ої річниці понтифікату) для деканів Я. Розумного і П. Потічного, а також директора Педагогічного Інституту Лесі Кисілевської-Ткач.

Гартфордська громада — у вінок святкувань української незалежности

Делеґація громадського комітету Гартфорду у губернатора Коннектикат Джана Г. Ровленда.

24-25 серпня ц.р. на старовинній будівлі Капітолю стейту Коннектикат, на міській ратуші Гартфорду і Ветерсфілду гордо майоріли синьожовті прапори України. Вони були підняті з нагоди 5-ої річниці проголошення Української Незалежної Держави. До цих світлих, благословенних днів український народ ішов тернистою й довгою дорогою. Було на ній по вінця і болю, і сліз, і ностальгії. Однак, дорога ця охрещена жертвовною, всепереможною любов'ю до Матері-України. І якби не ця любов, помножена на копітку політичну працю, то чи знав би хто в Америці про Україну, яка боролася? І, мабуть, не повівав би щороку, 22 січня, з нагоди IV Универсалу 1918-го року, наш національний прапор і на Капітолі м. Гартфорду, і по інших місцях згромадження українців ще у часи поневолення України совєтською комуною. У стейті Коннектикат це сталося в далеких 50-их роках, з благословення тодішнього губернатора Джона Ладжа. Про цей цікавий історичний факт мені розповів інженер Олександер Пришляк. Саме він — душа української гартфордської громади — очолив громадський комітет з відзначення 5-ої річниці проголошення самостійности України. Комітет провів плідну роботу. Його делегація відвідала губернатора стейту Коннектикат та майорів міст Гартфорду і Ветерсфілд з візитами. Члени громадського комітету спавилися зі своїми обов'язками, отож і святкування пройшло величаво.

25 серпня 1996 р., о 1-ій годині пополудні, в ошатно прибраній залі Українського Народного Дому зібралося чисельне громадянство Гартфорду і околиць, майже 250 людей. Святочний бенкет відкрив голова громадського комітету О. Пришляк. Відспівано американський та український національні гимни. Святочну проклямацію від губернатора Джана Г. Ровленда зачитала Наталя Саляк, а Ярослав Заставський — від майора Гартфорду Майкла Пітерса. На свято завітав майор м. Ветерсфілд Вейн Сассано з дружиною Долорес, який особисто погратулював усіх присутніх українців з Днем Незалежности. До речі, у Ветерсфілді проживає понад 150 українських родин. За давнім християнським звичаєм парох української греко-католицької церкви св. Архистратига Михаїла о. Ігор Міджак провів молитву. А Олександер Пришляк виголосив тост за міць і процвітання Української незалежної, самостійної, соборної, демократичної держави. Учасники свята проспівали „Многая літа". Елегантним тостмайстром бенкету була Зірка Рудик, яка провадила святочною програмою і представляла запрошених гостей, що репрезентували литовців, латвійців, естонців, поляків та угорців, і виголосили дружні привітання.

Головним промовцем на святі був відомий громадський діяч і голова Фонду Допомоги Дітям Чорнобиля, адвокат Олександер Кузьма. У своїй змістовній, двомовній промові він підкреслив, зокрема, значення і ролю, яку відіграла українська діяспора ЗСА у встановленні української державности, а також наголосив на необхідності подальшої активної допомоги нашим братам і сестрам в Україні.

Щирими оплесками заля нагородила виступ гостя з України, полковника авіяційного корпусу Збройних Сил України Івана Телюка. Наша держава вистоїть, якщо Українське Військо має таких національно свідомих летунів-патріотів.

Акордом свята у Гартфорді стала мистецька частина. В чаруючий вінок святкування вплели свої пісні при супроводі бандури і кобзи випускники Львівської консерваторії ім. М. Лисенка Оля і Михайло Стащишини. Дуже зворушливо було почути вірші у милому виконанні наймолодших артистів — Настуні Тетеричко і Остапчика Мішталя. Майстерно прозвучала й клясична музика в талановитому дуеті піяністки Мар'яни Герман і скрипальки Лілії Мандибур. Усіх слухачів захопили прегарні поезії в інтерпретації Зоряни Мішталь та Катрі Головатої.

Кінцеву молитву провів о. прот. Дмитро Мамчур, настоятель української православної церкви св. Володимира. У фіналі бенкету слово подяки мав О. Пришляк, а вся громада велично проспівала гимн „Боже великий, Творче всесильний".

У всіх українських церквах з нагоди Дня проголошення Української незалежної держави відслужено святочні літургії.

Відрадно також, що увечері того ж дня на 30-му каналі гартфордського телебачення було показано телерепортаж про це святкове відзначення 5-ої річниці проголошення цамостійності України.

Катерина Головата
Гартфорд, Коннектикат

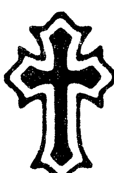
Рада КУК Саскачевану продовжує традицію вшанування громадських діячів

У 1991 р., Провінційна Рада КУК Саскачевану заснувала спеціяльний комітет, який мав обов'язок скласти список громадських діячів. Через їхню довгу та віддану службу на користь української громади Саскачевану, ці люди показалися енергійними та відданими добровольцями сповненими ентузіязму. За 1996 рік члени комітету вибрали 11 осіб на визначення почесною нагородою.

Відзначеними громадянами цього року є: Теодор Баран, о. Джеймс Гоменюк, Людвіна Кобринська, Катерина Маліцька, полковник Богдан Панчук, о. Семен Савчук, Анна Щудлик, д-р Стефан Семчук, суддя Володимир Тарнопольський, Марія Ткачук і Олена Вольчук.

Провінційна Рада вшанує їх на бенкеті в неділю, 29-го вересня ц. р.

Н. Н.

У глибокому смутку повідомляємо родину і приятелів, що після довгої і важкої недуги з Волі Всевишнього відійшла від нас на Вічну Ватру 21-го вересня 1996 року, проживши 79 років

СВ. П.

ДАРІЯ БОЙДУНИК

з дому Рабій

пластун сеніор керівництва
довголітня пластова виховниця
довголітня голова Українського Золотого Хреста
і референтка фінансів СФУЖО

ПАРАСТАС — 24-го вересня о год. 7:30 веч в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 E. 7 вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ — 25-го вересня в церкві св. Юра, о год. 9:30 ранку, а опісля на цвинтар св. Духа в Гемптонбургу, Н. Й.

ГОРЕМ ПРИБИТІ:

дочка	— АДЯ і зять ОРЕСТ ФЕДАШ
внуки	— ТАЛЯ
	— ДАРІЯН
сестри	— ЕЛЕНОРА КРУПКА
	— СОФІЯ КАРПІНСЬКА

та ближча і дальша родина.

Замість квітів проситься складати пожертви на Пластову Оселю „Вовча Тропа".

Ділимося сумною вісткою з родиною, краянами, приятелями та всім громадянством, що з Волі Всевишнього, по тяжкій недузі, 23-го серпня 1996 року, на 52-му році життя, відійшов у вічність наш найдорожчий СИН, БРАТ, ВУЙКО, ХРЕСНИЙ БАТЬКО, КУЗИН і ПЛЕМІННИК

СВ. П.

ТАРАС ІВАН ТИМЧУК

ПАРАСТАС відбувся 25-го серпня 1996 р. в похоронному заведені Tom Wages, Snellville, Georgia, де приятелі родини зібралися на молитву та останні прощання.

ПОХОРОННІ обряди, якими проводив парох о. Thomas J. Carroll M. S. відбулися 26-го серпня в католицькій церкві St. Oliver Plankett.

Тлінні останки поховані на цвинатрі Eternal Hills Memory Gardens, біля батька св. п. Романа Тимчука.

ЗАУПОКІЙНІ св. Літургії відправляються:
В St. Oliver Plankett, Snellville, Georgia
В церкві св. Миколая у Баффало, Н.Й.
В St. Benedict, Duluth, Georgia
В церкві св. Михаїла у Gainesville, Georgia
В церкві св. Юра в Ню Йорку
У Сайберсвіллі
St. Jude, Chichago, Ill.
У Walls, Mississippi
В церкві св. Михаїла у Філядельфії та в інших церквах і монастирях в Україні, Англії і Польщі.

ОПЕЧАЛЕНІ ГОРЕМ:

мати	— ЛЮБОВ СОФІЯ (вдова по Романові Тимчукові)
сестра	— ОКСАНА з чоловіком ЗДІСЛАВОМ
сестрінки	— МАРТА
	— ЯРКО
	— КАСЯ
	— ІГОР
сестра	— НАДІЯ з чоловіком ГЕРРИ
сестрінки	— МАРКО
	— ПАВЛО
	— ХРИСТОФОР
брат	— АНДРІЙ з дружиною ЕЛЕЮ
братанки	— ОЛЕКСАНДЕР
	— АНДРІЙ
	— ДАНИЛО
	— ЕРИК
похресники	— ОЛЕСЬ
	— КАСЯ
	— ХРИСТОФОР
кузини	— ХРИСТИНА і ЮРІЙ в Україні
тета	— ЗЕНОФІЯ Кицун в Україні
вуйки	— о. ВОЛОДИМИР БЕЗРУЧКО в Україні
	— ВОЛОДИМИР МАЛИЦЬКИЙ в Англії
	— ТИТ МАЛИЦЬКИЙ в Польщі з родинами.

Просимо про молитви за душу покійного Тараса.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ ІЗРАЇЛЯ прийняли пляни для побудови близько 4,000 нових домів для жидівських поселенців на західньому побережжі. В цей спосіб закінчилася заборона поширення приміщень для поселенців на тому побережжі смуги Гази, що постійно є місцем непорозумінь із палестинцями. Нове поселення, що матиме 1,800 окремих помешкань буде в місцевості Матітягу, де мешкають строго ортодоксальні жиди. Палестинці уважають, що нові пляни будови жидівських поселень є зломанням договору поміж обома народами, що спираються на ненарушенні західнього побережжя і смуги Гази, аж до закінчення офіційних переговорів.

РОЗПОВІДІ АМЕРИКАНСЬКИХ вояків, які у 1991 році брали участь у воєнних діях в околицях Перської затоки, а зокрема членів 24-го Морського рухомого будівельного батальйону є зовсім відмінними від тверджень Пентагону, коли йдеться про те, що американські вояки у згаданій війні могли бути наражені на хемічну зброю зі сторони Іраку. Пентагон до недавна твердив, що для цього не було жодних доказів, але бійці згаданої частини від часу їхнього перебування в околицях Перської затоки терплять на різного роду симптоми, що їх медичні експерти називають можливими наслідками хемічної зброї.

НЕЗВАЖАЮЧИ НА НЕВДАЧІ, які останнім часом доводиться переживати республіканському кандидатові Робертові Долові, до незручного упадку з трибуни минулого тижня на передвиборчому вічу в Каліфорнії включно, то в його поведінці завважують тільки позитивні зміни. Аналітики та спостерігачі твердять, що з наближенням дня виборів і виникненням різнородних проблем у керівництві та структурі його передвиборчої кампанії Р. Дол є менше напружений і багато більше товариським у спілкуванні з людьми. Це, на думку аналітиків, є дуже позитивним, бо досі такого Р. Дола мало хто знав.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II ПЕРЕБУВАЄ на відвідинах у Франції, щоб взяти участь у 1,500 річниці хрищення короля Кльовиса у катедрі в Реймс. При цій нагоді, однак, Папа Іван Павло II старається злагіднити конфлікт між ним і частиною католиків в цій країні, що нараховує 47 мільйонів католиків, але певна частина їх має надто „свобідні", як це уважає Ватикан, погляди. Вершок того конфлікту був з причини звільнення Ватиканом католицького єпископа, що має буцімто надто ліві переконання щодо Ватикану і Католицької Церкви.

В. Горбулін...

(Закінчення зі стор. 1)

лодої української держави, проаналізував плюси і мінуси її нинішнього становища та висловив задоволення тими відносинами, які заіснували між Україною і ЗСА. Він підкреслив велике значення для України програми Нанна-Лугара і рішення Державного департаменту ЗСА виключити Україну з переліку держав, яким заборонено передавати американську військову техніку та озброєння. Горбулін висловив надію, що Сенат і Палата Репрезентантів не заперечуватимуть проти цього, а також подякував за схвалену резолюцію на підтримку України, її незалежности, суверенітету і територіяльної цілісности.

За словами Горбуліна, Україна зацікавлена в надходженні американських інвестицій, оскільки живе в складних умовах пересічного періоду. „Але ми твердо віримо у своє щасливе майбутнє і щиро вдячні вашій країні за те, що вона життєво допомагає нам наблизити це майбутнє", — сказав на закінчення промови В. Горбулін.

Під час зустрічі з дорадником американського Президента В. Горбулін заторкнув перспективи українсько-американських відносин у сфері безпеки, створення системи колективної безпеки в Европі, відносини України з НАТО тощо. Незважаючи на окремі розбіжності в погляді на поширення НАТО, сторони виявили також багато спільних підходів щодо цього процесу. Горбулін і Лейк обговорили взаємини у трикутнику НАТО-Україна-Росія та ролю двох останніх у створенні системи колективної безпеки і перспективи поглиблення українсько-російських відносин. В. Горбулін підтвердив, що Україна прагне інтегруватися в европейські структури, проте вважає, що не можна обмежитися однобльоковим моделем системи безпеки в Европі. Українська сторона пропонує продовжити пошук варіянтів багатосторонньої та двосторонньої співпраці.

Під час зустрічі з міністром оборони ЗСА Вілліямом Перрі обговорено питання військово-технічної співпраці та партнерства. В. Горбулін зазначив, що Україна розраховує на приєднання до Режиму контролі ракетних технологій (РКРТ), що дозволило б її стати повноправним учасником світового ринку високотехнологічної продукції.

ПОДІЇ

КОНФЕРЕНЦІЇ ДО ЮВІЛЕЮ ГАЛИЧА

Ню Йорк і Філядельфія. — НТШ в Америці, Міністерство Культури України та амбасада України у ЗСА влаштовують конференції з нагоди 1100-річчя міста Галича. Перша з них відбудеться у суботу, 28-го вересня, в НТШ, 63 Четверта аве. в Ню Йорку, початок о год. 5-ій вечора, друга — у неділю, 29-го вересня, в УОКЦентрі у Філядельфії, початок о год. 4-ій після полудня. Участь братимуть: президент Світової ради НТШ Леонід Рудницький, голова Галицької районної адміністрації Зиновій Давидюк, професор Університету „Львівська Політехніка" Андрій Рудницький та директор національного заповідника „Давній Галич" Олександер Береговський.

Детальніші інформації поміщені у „Свободі", ч. 180 з 20-го вересня ц. р.

КОНЦЕРТ З ТВОРІВ М. СКОРИКА

Ню Йорк. — Центр Української Культури в Гантері та Український Інститут Америки в Ню Йорку влаштовують концерт камерних творів композитора Мирослава Скорика, який відбудеться у вівторок, 1-го жовтня, у Вейл Рісайтл Голл при Карнегі Голл. Початок о год. 8-ій вечора. Участь братимуть: Струнний квартет ім. Леонтовича, піяністи М. Сук та В. Винницький, віольончеліст В. Сараджян, вокаліст О. Чмир та автор. Ціни квитків — 20 та 15 дол.; їх можна придбати у крамницях „Сурма", „Арка" та в касі Карнегі Голл.

Операцію...

(Закінчення зі стор. 1)

надто слабим щоб вже відбувати операцію. „Вчасна операція в існуючій ситуації є надто ризиковною".

Знову ж відкладати операцію на довшу хвилю є також дуже ризиковно з політичної точки погляду, бо, як твердять аналітики, боротьба за владу у Кремлі та поза його мурами продовжується настирливо.

Одначе керівник персоналу російського президента Анатолій Чубайс конкретно підкреслив, що ще завчасно російським політикам готуватися до нової президентської кампанії.

Тим часом д-р Р. Акчурін у своєму виступі намагався підкреслити, що він є тим лікарем, який користується повним довір'ям президента Б. Єльцина і не узалежнює себе від закордонних лікарів. Він захлинався від похвал у сторону відомого американського хірурга д-ра Майкла ДеБейкі з Медичного центру ім. Бейлора в Гюстоні, який буде консультантом у цьому випадку, але недвозначно зазначив, що д-р ДеБейкі не братиме будь-якої участи в ході операції.

Україна і ЕБРР...

(Закінчення зі стор. 1)

рантуватиме кредити на будівництво цих двох реакторів.

На частку ЧАЕС припадає 5 відсотків усієї електроенергії, яка виготовляється в Україні.

ЕБРР також обговорив з Україною розвиток нового бізнесу, збільшення допомоги сільському господарству і свою участь в добуванні нафти і газу в чорноморському шельфі.

Готуймо...

(Закінчення зі стор. 2)

у своїй книжці, найкращі спеціялісти від економіки тих часів ніколи не думали, що марксистський соціялізм може перемогти саме в Росії.

Але це стало, одначе, можливим під безпосереднім проводом жорстоких, фанатичних півінтеліґентів-автодидактів, які ніколи серйозно не мали ані нагоди, ані інтенції простудіювати основні теорії марксизму. Це були люди, як наприклад Сталін, Троцький та інші, яких їхні молодечі переживання убогости, пониження, брутального трактування владою довели, після деяких власних початкових політичних успіхів, до фанатичної віри у своє післанництво месіяністичного характеру. Їх ціллю стало утопічне „ощасливлення" всіх народів, розуміється під проводом Росії, заснування „раю на землі". Для його осягнення всі методи були добрі — згідно з оригінальними ідеями російських „народників" та анархістів.

Сьогодні Україна мусить якось давати собі раду із спадщиною 75 літ утопійного державотворення. Головними проблемами є загальне зубожіння населення, перенаселення, вичерпання природних ресурсів, абсолютно необхідний перехід до нової економіки післяіндустріяльного характеру. Як меч Дамокля висить, одначе, над Україною можлива реанімація СССР, під гаслами агресивного російського популізму та націоналізму. Тут дуже багато залежить від здатности України відродити й переорганізувати свою господарку та запевнити кращу екзистенцію своїм громадянам. До цього є шанси кращі, як були у 1918-19-их роках. Росія не має досить здібних, кровожерних провідників, що могли б виступати під універсалістичними гаслами, нема армії із чужоземців-найманців, ані армії озброєних бродяг-волоцюг для помочі. При владі залишилися тільки їхні епігони, випещені партократи з фараонськими амбіціями.